

جزوه خلاصه

دانش علوم بانکی

توضیحات:

- خلاصه شده در ۳۳ صفحه
- ویژه آزمون بانک ها
- با قابلیت پرینت

برای تهیه بسته سوالات استخدامی دانش علوم بانکی با پاسخنامه تشریحی، **اینجا** بزنید.

همچنین جهت مشاهده آخرین اخبار بانک ها، **اینجا** بزنید.

جزوه خلاصه دانش علوم بانکی

پول و بانک

تاریخچه بانکداری در جهان و ایران

دانش علوم بانکی

دانش علوم بانکی به چندین موضوع مختلف قابل تقسیم و تطبیق می باشد ولی در کل به دانشی اطلاق میشود که موضوع آن بانکداری با تقسیم بندی های داخلی و خارجی (ارزی) و موضوعات حول و حوش آن می باشد. سرفصل های این کتاب عبارت است از :

* پول و بانک

* تحولات بانکداری در ایران در ۵۰ ساله اخیر

* حسابداری بانکها و صندوقهای وابسته به آن شامل صندوقهای اجاره ای

* انواع سپرده ها و مباحث مربوط به آن

* چک و قانونهای مربوط به آن

* اوراق مشارکت

* وکالت نامه ها

* حساب مرکز

* حواله ها

* اوراق و اسناد تجاری

* اموال منقوله

فصل اول

پول و بانک

پول به طور کلی پول، وسیله ای پرداختی است که مقبولیت عمومی داشته باشد و از حمایت قوانین رسمی باید برخوردار باشد. در رایج ترین تعریف پول در اقتصاد کلان معمولاً حجم پول، عرضه پول و انتقال پول، به طور مترادف به کار می رود و شامل اسکناس است.

در رایج ترین تعریف پول در اقتصاد کلان معمولاً پول شامل اسکناس و مسکوک، رایج نگه داری شده توسط اشخاص (خارج از سیستم بانکی) و سپرده های دیداری (حساب های جاری و انواع چک های مسافرتی و تضمین شده) می باشد.

قدمت پول به عنوان وسیله ی مبادله از نظر تاریخی به قرن ها قبل از میلاد برمی گردد. اما دارای یک روند نسبتاً تکاملی بوده است. در ابتدا برخی کالاها نقش پول را بازی می کردند. مثلاً در برخی از مناطق، نمک وسیله مبادله بوده و برخی جاها ادویه چنین نقشی را ایفا می کرده است. در بعضی از جاها استخوان انواعی از حیوانات و حتی عاج فیل به عنوان پول استفاده می شده است.

در مرحله ی دوم عمدتاً سنگ های گران بها و فلزات قیمتی به ویژه طلا و نقره، پول شمرده می شد. تقریباً تا اواسط قرن هفدهم نیز در بیشتر کشورها تنها سکه های طلا و نقره پول محسوب می شدند. مرحله ی بعد پول کاغذی (اسکناس) اختراع گردید.

این پول نوعی دارایی یا پول اعتباری است. دارایی و پول اعتباری در مقابل دارایی و پول حقیقی به کار می رود. دارایی حقیقی نوعی دارایی است که ذاتاً ارزش داشته باشد و این ارزش مستقل از قوانین دولتی باشد. به عبارت دیگر، دارایی حقیقی علی رغم دخالت یا عدم دخالت دولت در میان مردم مورد معامله قرار می گیرد و مقررات در اصل ارزش آن نقشی ندارند. مثلاً سکه طلا و یا سکه نقره مستقلاً دارای ارزش خاصی است و تغییر دولت ها و حتی سقوط برخی دولت ها نقشی در اصل ارزش آن ندارند. البته ممکن است تحولات سیاسی و اقتصادی روی بازار موثر واقع شوند و از طریق عرضه و تقاضا باعث تغییراتی در قیمت همه کالاها و از جمله سکه های طلا نیز بشوند، اما ارزش داشتن دارایی ها و پول های اعتباری مربوط به مقررات دولتی است و خود دارایی مورد نظر، ارزش ذاتی ندارد.

مثلا اسکناس تا زمانی به عنوان ابزار مبادله و پول مورد قبول است که دولت یا بانک مرکزی، آن را تایید نماید. زمانی که دولت آن را باطل اعلام کند، دیگر مورد استفاده مردم نیز نخواهد بود. ملاحظه می شود زمانی که یک دولت سقوط می کند، اسکناس های منتشر شده توسط آن دولت بی اعتبار خواهند شد، مگر آن که قوانین دولت جدید به نحوی آن ها را مورد تایید قرار دهد.

در حال حاضر پول عمدتا به صورت اعتباری است و نقش پول حقیقی در معاملات بسیار نادر است. در مرحله بعد پول اعتباری دیگری به نام پول تحریری وارد صحنه مبادلات اقتصادی گردید. بروز این پول به صورت نوشتن چک (چه به صورت عادی، چه تضمین شده و چه مسافرتی) می باشد. این پول عمدتا در قالب حساب جاری افراد در نزد بانک ها مورد مبادله قرار می گیرد. با توجه به روند سریع تحولات در کلیه امور، به خصوص در امور تجاری و پولی و مالی و حاکمیت عصر اطلاعات و کامپیوتر، قابل پیش بینی است که در قرن بیست و یکم پول های جدیدتری نیز وارد بازار شوند و نقش پول های سنتی در حال حاضر رو به کم شدن است.

نقش ها و وظایف پول و جایگزین آن با نظام کالا به کالا:

قبل از آن که پول به صورت وسیع کاربرد پیدا کند، نظام تهاتری (کالا به کالا) حاکم بر معاملات بود که در آن دو جنس حقیقی (مثل پارچه و برنج) مبادله می شدند. در حال حاضر، بخش عمده معاملات با پول صورت می گیرد و نظام کالا به کالا یا پایاپای تنها در شرایط و مناطق خاصی عمل می شود. دشواری هایی که معامله وسیع با نظام پایاپای داشت، منجر به اختراع پول گردید.

یکی از مشکلات این نظام، پیدا کردن مشتری مناسب بود؛ چون در قالب آن فروشنده کالایی مثل پارچه که نیاز به برنج دارد، باید برنج فروشی را پیدا کند که نیاز به پارچه داشته باشد. مشکل دوم نظام پایاپای، نبودن معیاری برای سنجش ارزش بود؛ زیرا با فرض این که مشتری مناسب یافت شود، مشکل دیگر سنجش ارزش کالاهاست. مثلا دقیقا روشن نیست که چند کیلو برنج برابر چند متر پارچه باید مورد معامله واقع شود. قبل از اختراع پول این موضوع روشن نبود، اما در حال حاضر، یک متر پارچه تبدیل به پول می شود و پول آن با برنج مبادله می گردد.

مشکل دیگر نظام پایاپای، نبودن معیاری برای ذخیره ی ارزش بود. با وجود پول، افراد می توانند دارایی خود را به صورت پول نگه داری و ذخیره نمایند، اما در نظام پایاپای، خود کالا باید ذخیره می شد. مشکلات حفاظت و نگه داری و امکان تلف شدن کالا و دشواری های حمل و نقل کالا نیز مزید بر علت بود. این مشکلات باعث شد که بشر در خلق یک ابزار مبادله به نام پول،

کوشش کند که با کمک آن مشکلات نظام پایاپای بروز نکند. گذشته از آن پول به صورت کارآمد، وظایفی را انجام می‌دهد که نظام پایاپای عاجز از آن بود.

بنابراین، پول در حال حاضر، چند وظیفه‌ی اساسی دارد: یکی همان، وسیله‌ی مبادله می‌باشد، دوم، معیار سنجش ارزش و سوم، معیار ذخیره‌ی ارزش است. علاوه بر این‌ها پول معیاری است که پرداخت‌های آینده نیز بر مبنای آن تعریف و انجام می‌شود.

پیوند ویژه بین پول و بانک

پیوند ویژه بین پول و بانک در دنیای مدرن وجود دارد، به نحوی که جداکردن آن‌ها بسیار مشکل است. بانک‌های امروزی در موارد متعددی به موسسات بزرگ‌کننده سودمند مشابه هستند. برخی هم به شکل دولتی تاسیس می‌شوند که قهراً نباید هدف را دنبال کنند، بلکه باید ابزاری برای امور عمومی باشند.

ریشه‌های بانک را می‌توانم به صرافی‌های قدیم و امانتداران آن دوران برگرداند. در زمان‌های قدیم افراد که به سفر می‌رفتند، پولی‌های خود را به افراد امین و مورد اعتماد می‌سپردند. گاهی اوقات سفرها می‌شد و حتی در مواردی که دچار مخاطراتی می‌گردید و از دنیا می‌رفت. زمانی هم یک نفر برمی‌گشت و پول خود را بازپس می‌گرفت، ولی نفر دیگری به سفر می‌رفت و پول خود را می‌سپرد. نتیجه این بود که همیشه پول‌هایی در نزد امانت‌دار (و یا بعدها صراف) بود.

برخی از افراد مراجعه می‌کنند و درخواست وام از امانت‌دار و یا صراف مورد نظر می‌کردند. وی نیز مبالغی به آن‌ها می‌داد. پس از مدتی، تقاضا برای وام بیشتر می‌شد و افراد حاضر بودند برای گرفتن وام حتی مبالغی به امانت‌دار بدهند. این مبالغ را می‌توان نوعی دست‌مزدهای زحمات امانت‌دار و یا حتی نوعی قردادانی تلقی نمود. منشأ اخذ بهره را نیز می‌توانم در این فرآیند جستجو کنیم.

با وجودی که در دنیای مدرن بانک‌ها خدمات فراوانی انجام می‌دهند، در عین حال بسیاری از عناصر اصلی آن‌ها عناصر صرافی‌های قدیم می‌باشد. مثلاً اصلی‌ترین سرمایه پولی بانک‌ها، سپرده‌های مردم می‌شوند که در صرافی‌های قدیم همان وجوه به امانت گذاشته شده بود. درصد قابل توجهی پول در اختیار صرافان قرار داشت. مشابه این امر در بانک‌داری مدرن نیز مطرح می‌شود. تجربه نشان داده است که می‌توان انتظار داشت به صورت سرانگشتی ۷۰ درصد پول‌های سپرده شده به بانک

توسط مردم، همیشه نزد بانک باقی مانده باشند. یعنی بانک‌ها توسط پول‌های مردم به فعالیت خود ادامه می‌دهند. آن‌ها از طریق وام دادن این پول‌ها کسب سود می‌نمایند.

بانک‌ها علاوه بر وام دادن و افتتاح حساب به تبدیل اسناد و مدارک مالی و مالی و بهادار برای خود اقدام می‌کنند، خدمات بین بانکی را انجام می‌دهند و در موارد پول‌ها و اسناد بانکی را در خارج از کشور می‌کنند.

سه نوع مورد استفاده پول:

در بانک‌ها گاهی اوقات به صورت جاری (دیداری) می‌شود که به شکل مورد استفاده واقع می‌شود. زمانی به صورت پس‌انداز و گاهی به صورت مدت‌دار می‌باشد. در بانک‌های سنتی پول به حساب می‌رسد. برای آن‌که سودمندی مدت‌دار نیز باید مدت زمان مشخصی و به صورت نقدی در بانک باقی بماند.

- چند برنامه تکمیلی پولی و بانکی

به شبکه‌های بانکی، پولی، ترازنامه، سرعت گردش پول، شبه پول، نقدینگی، پایه پولی، پشتوانه پول و امثال آن به عنوان برنامه تکمیلی پولی و بانکی اشاره می‌شود.

- شبکه بانکی

به مجموعه بانک‌های تجاری و بانک مرکزی در هر کشور، شبکه بانکی گفته می‌شود.

- ترازنامه بانکی

ترازنامه بانکی در واقع دارایی‌ها و بدهی‌های هر یک از بانک‌ها در پایان هر دوره مالی (یا سال مالی) است. ترازنامه یک بانک نمونه (مثل بانک ملی) دارای دو ستون دارایی‌ها و بدهی‌هاست. دارایی شامل وجه نقد، وام و اعتبار و سایر دارایی‌هاست. وجه نقد شامل نقد در صندوق و سپرده نزد بانک مرکزی است. وام و اعتبار شامل وجوه و اعتباری است که بانک‌ها در اختیار می‌گیرند و معمولاً می‌توانند دریافت کنند. هر نوع دارایی بانک‌ها در قالب سایر دارایی‌ها ثبت می‌شوند. ارقام اصلی بدهی‌ها، شامل مجموعه‌های مردم و استقراض بانک می‌باشد. این استقراض می‌تواند از بانک مرکزی، از سایر بانک‌ها و حتی از خارج (در شرایط خاص) باشد.

پایه پولی و ذخایر بانکی:

مفهوم دیگری که در مباحث پولی و بانکی کاربرد زیادی دارد، پایه پول و یا پول پرقدرت نام دارد. پایه های پولی شامل اسکناس و مسکوک رایج در دست ها و نزد بانک های تجاری و افرادی هستند که بانک ها در مرکز نگه داری می کنند. در این مورد باید توضیح داده شود.

همان طور که در ترازنامه بانکی نیز اشاره شده است، بانک های موجود در شبکه های مرکزی و فعالیت های تجاری می شوند. بانک ها دارای ذخایر احتیاطی، قانونی و آزاد یا مازاد هستند. ذخایر احتیاطی بخشی است که آن ها احتیاطا نگه می دارند تا پاسخگوی مشتری ها باشند. آن ها طبق قانون موظفند که درصدی و یا سهمی از مردم را به حساب بانک مرکزی واریز می کنند و از آن استفاده نمی کنند. به این بخش از بانک های ذخیره شده قانونی (RR) می گویند. بخشی از دارایی بانک ها به صورت نقد در صندوق بانک قرار دارد (ذخایر احتیاطی) و بخشی دیگر از وجه نقد نیز نزد بانک مرکزی قرار می گیرد. هم چنین بخشی دیگر از پول مردم نزد بانک ها نیز تحت عنوان ذخایر مازاد (ER) در اختیار بانک مرکزی قرار می گیرند و بانک مرکزی در قبال اعطای آن به بانک ها بهره مند می شوند.

اهداف نظام بانکی

الف) استقرار نظام پولی و اعتباری بر مبنای حق و عدل

ب) ایجاد تسهیلات لازم جهت گسترش تعادل عمومی

ج) فعالیت در جهت تحقق اهداف و سیاست ها

در جوامع نخستین، تحصیل انواع کالاهای تولید شده جهت مصرف فقط از راه تعویض کالا (پایاپای) امکان داشت و این مبادله بامشکلات بسیاری همراه بود از جمله:

۱- تعیین ارزش کالا

۲- تعیین خریدار و فروشنده

۳- غیر قابل تقسیم بودن برخی کالاها

۴- هزینه حمل و نقل کالاها

۵- فسادپذیری برخی کالاها

تنوع تولید و نیاز بشر به تولیدات مختلف در سیر گسترش اقتصاد کشورها موجب پیدایش یک وسیله اقتصادی مورد قبول عامه به نام پول گردید.

اختراع پول مشکلات موجود در مبادله کالاها را برطرف ساخت. مفهوم واژه پول دقیق و محدود نیست. گرچه از پول در مکالمات روزمره به معنی سکه و اسکناس رایج نام برده می‌شود. اما پول فقط به سکه و اسکناس رایج محدود نمی‌گردد زیرا اسکناس و سپرده‌های قابل برداشت را با چک کار یکسانی را انجام می‌دهند. در حالی که مفهوم پول به معنی اسکناس خیلی محدود است اما در مقابل، مترادف با ثروت، بسیار گسترده است زیرا اموال منقول و غیرمنقول، سهام، اوراق قرضه و مشارکت و خلاصه همه انواع دارایی‌ها را شامل می‌گردد.

پول

اقتصاددانان، پول را بر اساس وظایفی که به آن محول شده است، به شرح زیر تعریف می‌نمایند:

- ۱- عمل مبادله را انجام می‌دهد (کالاهای عرضه شده در ازای پرداخت پول دریافت می‌گردند).
- ۲- واحد سنجش ارزش هاست (ارزش کالاها و خدمات با پول سنجیده می‌شود).
- ۳- ذخیره می‌شود (قدرت خرید در زمان آینده).
- ۴- وسیله پرداخت‌های آتی است (معاملات در حال حاضر انجام می‌شود و تسویه آن موکول به آینده می‌گردد).
- ۵- واحد ثبت معاملات بازرگانی در دفاتر حسابداری است نقشی که پول در بازارهای مختلف مبادلات و معاملات پیدا کرد کار داد و ستد و تجارت را توسعه بخشید و موجب پیدایش حرفه صرافی گردید که عملیات آنها مقدمه کار بانک‌های امروزی شد.

انواع پول:

از مبادله کالا به کالا تا اسکناس رایج

حالا که ما می‌دانیم پول چیست و می‌توانیم بفهمیم که چرا پول اختراع شد، بد نیست به انواع پول و شکل‌های مختلف آن در طول تاریخ نیز نگاهی بیندازیم.

پول همه مشکلاتی که مبادله کالا به کالا داشت را حل کرد. با داشتن یک واحد ثابت شده مبادله که می توان ارزش خود را حفظ کرد، هر کسی می توانست مبادله کند. هر چه داشته باشید - گندم، گاو یا ظروف سفالی - شما می توانید آن را پول مبادله کنید. دیگر نیازی به چرخیدن در شهرهای اطراف و گشتن به دنبال وجود ندارد که محصول شما را بخواهد و شما نیز محصول آن ها را بخواهید. دیگر نیازی به حدس زدن درباره میزان گندمی که شما باید در ازای یک گاو پیشنهاد دهید، وجود ندارد. دیگر نیازی نیست که نگران محصولات فاسدشدن و تبدیل آن ها به هر چیز دیگری باشد. پول همه این مشکلات را حل می کند.

اما برای آن پول کارایی داشته باشد، همه باید متفق باشند که چه چیزی به عنوان پول انتخاب شود. در این زمان است که پول رایج مشخص می شود. در طول تاریخ جوامع مختلف پول های رایج دارند. برخی از پوسته صدف، برخی از کالاهایی مانند نمک، مس و... استفاده می کردند. اما اکثرا از سکه های فلزی بهره می گیرند.

شکل اولیه از انواع پول:

پول فلزی

پس از آنکه فلزات قیمتی مشابه طلا و نقره کشف کردند و مزایا و وجوه تمایز آن ها نسبت به کالاهای دیگر شناخته شدند، این فلزات جایگزین کالاهای مبادلاتی شدند. به این ترتیب دولت ها و حکومت ها هم در جوامع مختلف کم کم شروع به ضرب سکه های فلزی مختلف کردند.

سکه های فلزی به عنوان پول رایج، ابزار خوبی به حساب می آیند، چرا که به راحتی قابل حمل هستند. همچنین آن ها از فلزات موجود در آن ها که باید آن ها را از زمین استخراج می کردند، ذوبشان می کردند و به سکه های دیره های براق با طرح های جالب بر روی آن ها حک می کردند تشکیل می شدند. این کار تا حدی مانع از به وجود آمدن پول های جعلی می شد. به این ترتیب ما به سمت طلا سوق داده شدیم.

حکومت ها شمش ها طلا و نقره را به سکه های کوچک و متنوع تبدیل می کنند و نشان می دهند که در قلمرو جغرافیایی این حکومت ها مورد استفاده قرار می گیرند.

دومین شکل از انواع پول:

- پول کاغذی

در زمانه های قدیم اسکناس به شکل های مختلف وجود داشته و در هر زمان دارای نقش و وظایف محدود و ویژگی بوده است. مثلاً از میلاد مسیح در روم باستان، بانک ها اسناد کاغذی منتشر می کنند و به چشم هایی می افتند که طلاها و نقره ها را نزد بانک امانت می گذاشتند، و سندی به عنوان قبض می دادند. بعدها بانک های هلندی و انگلیسی از روش های مشابه استفاده کردند تا در سال ۱۶۵۶ میلادی یک بانک سوئدی اسکناس را ابداع کرد.

کم کم این پول جای مبادلات تجاری را گرفت و فرد می توانست با مراجعه به بانکی که این پول را منتشر می کند، معادل آن سکه فلزی دریافت کند. این نوع پول، همان اسکناسی است که با رابطه طلای، رسمی ساخته و از نظر نحوه انتشار، حجم و موسسات ناشر قانونمند شد و از قرن نوزدهم در مقررات و قوانین پولی و بانکی و تحت عنوان پول رایج عمومی در مورد اقتصاد مورد استفاده قرار گرفت.

سومین شکل از انواع پول:

- پول تحریری

پول تحریری به مجموع مانده حساب بانک اطلاق می شود و معمولاً به وسیله چک، کارت بانکی، از طریق اینترنت یا موبایل از حسابی به حساب دیگر منتقل می شود. در واقع پول تحریری همان سپرده حساب های جاری یا اعتباری شما در بانک هاست که شما معمولاً آن را نه در قالب اسکناس، بلکه بدون نیاز به آن از حسابی به حساب دیگر منتقل می کنید.

مزایای پول فلزی

الف) مقدار کم ارزش فراوان در حجم محدود

ب) بخش پذیری

ج) سهولت حمل و نقل

د) قابلیت تقسیم پذیری

اسکناس یا پول کاغذی پول برگ، که در همه جهان رواج دارد، اولین بار در نیمه قرن دهم میلادی، در دوران دودمان سونگ در چین جنوبی باب شد. علاوه بر این در چین شمالی در مدتی قبل از ظهور چنگیزخان، پول کاغذی کوتاه که اعتبار آن هفت سال بود انتشار یافت.

* نکته: سپرده ها نام دیگر اسکناس و مسکوک است زیرا به سهولت قابل نقل و انتقال هستند.

در سال ۱۶۵۶ میلادی، پالمستروخ موسس بانک سوئد اسکناس را ابداع کرد و آن را به ویژه برای تنزیل اسناد تجاری به وسیله بانکها، رایج ساخت. قبل از این تاریخ، بانکها اغلب به عملیات تنزیل و قبول سپرده می پرداختند. بدین ترتیب که اسناد تجاری مدت دار را به عنوان سپرده نزد خود می پذیرفتند و موقتا معادل وجه آنها را بعد از کسر ارزش اسمی سپرده، به صورت سکه و مسکوکات فلزی به دارندگان آنها می دادند. این نوع اسکناس، در واقع تعهدنامه ای بود که طبق آن بانک تنزیل کننده یا قبول کننده سپرده، آن را منتشر و تعهد می کرد که هروقت حامل آن به بانک رجوع کند، بدون هیچگونه تشریفاتی، معادل آن را به صورت مسکوک فلزی به وی بپردازد. پس در حقیقت، این تعهدنامه در عین حال یک اسکناس قابل تبدیل به فلزات قیمتی نیز بود. این همان اسکناسی است که بعدها با طلا رابطه رسمی برقرار ساخت و از نظر حجم انتشار و موسسات منتشر کننده، تابع مقررات و قوانین پولی و بانکی گردید و از قرن نوزدهم پول رایج عمومی در اقتصاد کشورها شد.

پول تحریری

پول تحریری عبارت است از مجموعه مانده حسابهای مشتریان بانک ها و سایر موسساتی که سپرده می پذیرند.

پول الکترونیکی

پول الکترونیکی یک عدد شامل بیت های دیجیتال است که پس از امضای دیجیتال با ارزش خاصی اعتبار پیدا می کند.

امتیازات پول الکترونیکی

الف) گمنام بودن کاربر   ب) قابلیت کاربری آسان   ج) حمل و نقل راحت و مستمر

شبه پول

اگر سپرده‌ها را به دیداری، پس‌انداز و مدت‌دار تقسیم کنیم سپرده‌های دیداری فرق عمده‌ای با اسکناس و مسکوک ندارند. زیرا به سهولت قابل نقل و انتقال هستند. اما سپرده‌های پس‌انداز و مدت‌دار از درجه نقدینگی پایین‌تری برخوردار بوده و در مقایسه با سپرده‌های دیداری به سادگی نمی‌توانند جایگزین اسکناس و مسکوک شوند. از این رو سپرده‌های پس‌انداز و مدت‌دار را شبه پول گویند. یکی از مهمترین خصوصیات شبه پول، ضد تورمی بودن آن در کوتاه مدت است. چرا که دارندگان این نوع دارایی لاقلاً برای مدتی از هزینه و خرج کردن منصرف شده‌اند.

حجم پول در گردش

حجم پول در گردش یعنی سپرده‌های دیداری مردم نزد بانک‌ها به اضافه اسکناس و مسکوک.

نقدینگی بخش خصوصی

نقدینگی بخش خصوصی معادل حجم پول در گردش و شبه پول است.

سرعت گردش پول

منظور از سرعت گردش پول تعداد دفعاتی است که یک واحد پولی در مقطع زمانی مشخص توسط اشخاص جابه‌جا می‌شود.

پولشویی

پولشویی فعالیتی است که در آن سود و منافع حاصل از راه‌های غیرقانونی و نامشروع درآمد به دارایی‌های مالی تبدیل می‌گردد.

– بانکداری در دوره قدیم

در روزگار قبل از هخامنشیان، مردم پول های خود را به معابد و شاهزادگان می سپردند. هخامنشیان با فتح کشور ثروتمند لیدی که مردمانش به ضرب سکه در داخل و همچنین فتح بابل که در زمان حمورابی قوانین و مقررات خاص خود را برای اعطای وام و پذیرش دریافت ها داشتند، اقتصاد ایران را وارد مرحله اولیه کردند و باعث رونق اقتصاد ایران و رواج پول شد. مسکوک شدند.

سرآغاز بانکداری در ایران را می توانم بانک هایی مانند «گیبی و پسران» در زمان هخامنشان دانست. بنیانگذار این بانک به نام یعقوب از مهاجران یهودی مقیم بابل بود و فعالیت های آن شباهت بسیاری به بانک های امروزی داشت. از جمله فعالیت های بانک گیبی و می توانم به اعطای وام و قبول قبول، ایجاد حساب بانکی برای مشتری و صدور چک اشاره کرد.

در سال ۱۲۶۶ شمسی اولین بانک خارجی در ایران با نام " بانک جدید شرق " مرکز آن در لندن و حوزه عملیات مناطق جنوبی آسیا بود که بدون مجوز از دولت شروع به فعالیت کرد و شش شعبه در سایر شهرهای ایران دایر نمود. این برای اولین بار در ایران حساب جاری بانکی که از آن تعلق می گرفت، ارائه می شود. این بانک سه سال در ایران و پس از تاسیس بانک شاهنشاهی کلیه اموال خود را به آن ارائه کرد.

بانک شاهنشاهی ایران در سال ۱۲۶۷ هجری شمسی توسط فردی انگلیسی به نام بارون جولپوس دو رویترز که خبرگزاری موسس رویترز بود، تاسیس شد. رویترز که با اعطای وام به ناصرالدین شاه به امتیازات بسیار دست یافته بود حق تاسیس بانک شاهی را به مدت چند سال از ناصرالدین شاه گرفت و مهمتر از آن انحصار انتشار اسکناس نیز به رویترز انگلیسی ارائه شد. این بانک از سال ۱۲۶۹ فعالیت خود را آغاز کرد. سرمایه اولیه یک میلیون لیره و قوانین انگلستان در سال ۱۳۰۹ حق انحصاری نشر اسکناس از این بانک را خریداری و به بانک ملی ایران تبدیل شد.

پس از بانک شاهی باقی مانده سپرده بانک به اتباع خارجی سپرده می شد. این بار نیز امتیاز تاسیس بانک به مدت ۷۵ سال به یکی از اتباع روسیه تزاری را واگذار کرد این بانک " بانک استقراضی ایران " نام گرفت. بانک استقراضی ایران در سال ۱۲۷۰ آغاز به فعالیت کرد. در سال ۱۳۰۱ بر مبنای توافق بین ایران و جماهیر شوروی به دولت ایران واگذار شد و در سال ۱۳۱۲ در بانک کشاورزی ادغام شد.

در سال ۱۳۰۳ به منظور انجام مبادلات رگانی بین دو کشور ایران و اتحاد جماهیر شوروی سابق و امور مالی موسسات بازرگانی وابسته به دولت شوروی در ایران "بانک ایران و روس" تاسیس شد. فعالیت های این بانک بر اساس قوانین بانکی ایران پذیرفته شد.

در سال ۱۳۰۴ اولین بانک ایرانی با سرمایه ۳، ۸۸۳، ۹۵۰ ریال از محل موجودی صندوق بازنشستگی تاسیس شد و در ۲۴ همان سال اولین شعبه بانک سپه در شهر رشت افتتاح شد و علاوه بر آن برای بازگشایی اعتبار برای بازرگانان و فعالیت بازرگانی وام پرداخت. در سال ۱۳۰۵ با استفاده از وجوه صندوق بازنشستگی کشور، "موسسه رهنی ایران" تاسیس شد. این موسسه در ابتدا تحت نظارت وزارت دارایی فعالیت می کرد و در مقابل اخذ وثیقه منقول، به اعطای وام به افراد با نرخ پایین پرداخت. این موسسه پس از تاسیس بانک ملی ایران به بانک ملی تبدیل شد و به «بانک کارگشایی» تغییر نام یافت. اکنون بانک سپه با حدود ۱۷۰۰ شعبه نقش بسیار مهمی را در تحقق اقتصادی کلان کشور ایفا می نماید.

در سال ۱۳۰۶، قانون تاسیس بانک ملی توسط مجلس شورای ملی تصویب شد. در شهریور ۱۳۰۷ بانک ملی ایران در تهران فعالیت خود را آغاز کرد. اولین مدیر عامل بانک ملی "دکتر کورت لنیدن بلات" و معاون او "فوگل" از کشور آلمان به ایران آمدند. از مهم ترین اقدامات، بانک ملی می توان به لغو امتیاز انتشار اسکناس توسط بانک شاهنشاهی اشاره کرد. از آغاز سال ۱۳۱۱ شمسی اسکناس های بانک ملی مورد استفاده قرار گرفت.

اولین بانک خصوصی ایران "بانک بازرگانی ایران" نام داشت که به شکل شرکت سهامی عام تاسیس شد. تا اواسط سال ۱۳۳۱ پنج بانک خصوصی دیگر به نام های عمران، موجود، تهران، بیمه بازرگانی و پارس تاسیس شدند.

بانک مرکزی ایران در سال ۱۳۳۹ یعنی هفتاد و سه سال پس از شروع فعالیت های بانکی در ایران تاسیس شد و فعالیت های غیرانتفاعی بانک ملی ایران مانند انتشارات، ضرب سکه، بانکداری دولت به بانک مرکزی تشکیل شد. بانک مرکزی مسئولیت اداره نظام پولی و اعتباری و کنترل سازمان بانکی کشور را به عهده گرفت.

سرانجام دولت ایران، یک سال پس از پیروزی انقلاب اسلامی (سال ۱۳۵۸)، به منظور حفظ حقوق سپرده ها و سرمایه های ملی و تضمین بازپرداخت مردم، بانک های ایران را ملی اعلام کرد. پس از ملی شدن بانک ها ادغام آن ها به منظور حفظ سرمایه صورت گرفت. به عنوان مثال بانک تجارت از ادغام یازده بانک و بانک ایران و روس به وجود آمد. بانک ملت نیز در اثر ادغام ده بانک ایجاد شد. در نهایت از ادغام ۳۷ بانک به ۶ بانک تجاری شامل بانک رفاه، بانک ملی ایران، بانک ایران، بانک تجارت، بانک ملت و بانک سپه و ۳ بانک تخصصی شامل بانک کشاورزی، بانک مسکن و بانک صنعت و معدن شدند.

بانکداری از حالت سنتی خود خارج شده و با پیشرفت تکنولوژی و فناوری های بانکداری الکترونیکی پا به میدان رقابت گذاشته شده است و بانکهای کشور روز به روز برای جا نماندن از این حوزه خدمات اقتصادی را برای مشتریان خود ارائه می کنند. یکی از این سرویس ها، سرویس گزارش اعتبار واقعی بوده است که در این سرویس رفتار مالی ۸ سال گذشته هر ایرانی که در شبکه سراسری بانکی فعالیت داشته است توسط یک شرکت مادر تخصصی جمع آوری و تحلیل شده و گزارش شده است. نام اعتباری ارائه می دهد.

* نکته: در کشور روم بانک های خصوصی و به کار صرافی نیز مشغول بودند.

* نکته: عملیات بانکی در کشور روم در ابتدای تاسیس همچون بانک های کنونی بود.

تحولات بانکداری از قرون وسطی تا کنون

در جامعه های نخستین تحصیل انواع کالاهای تولید شده جهت مصرف فقط از راه تعویض کالا امکان داشت و این مبادله با مشکلات بسیاری همراه بود از جمله:

۱- تعیین ارزش کالا:

اساس قبول واحد معین که مورد تأیید طرفین معامله باشد.

۲- تعیین خریدار و فروشنده:

که هر دو نیاز به کالاهای عرضه شده در مقابل کالا داشته باشد و مبادله دو کالا با یکدیگر باشند.

برای حل مشکلات بشر در ابتدا اشیاء و کالاها را تعیین کننده ارزش کالاها انتخاب کردند که با رفع مشکلات بالا مشکلات دیگری پیش روی بشریت قرار گرفت.

تنوع تولید و رفع نیاز بشر از تولیدات مختلف در مسیر توسعه اقتصاد کشورها موجب پیدایش یک وسیله اقتصادی مورد قبول عامه بنام پول شد.

بانکداری در جهان هنگامی آغاز شد که داد و ستد و مبادله کالا بین مردم شروع و حتی با گسترش تجارت پیش از آنکه پول به مفهوم جدید مورد استفاده قرار گیرد نیاز به خدمات موسسات بانکی محسوس تر گشت و احتیاج به یک وسیله پرداخت و

سنجش ارزش ها و بالاخص وصول مطالبات از مشتریان دور و نزدیک با خطرات ناشی از نقل و انتقال پول ایجاب می کرد که این فعل و انفعالات توسط موسساتی به نام بانک انجام گرفت.

کلمه بانک اصطلاحی است قدیمی که از واژه آلمانی بانک به معنای نوعی شرکت و اخذ ارز رواج یافته و شاید هم از کلمه Banco که یک لغت ایتالیائی و به معنای نیمکت صرافان بکار برده می شود مشتق شده است.

۱- بانکداری دوره قدیم:

الف- بابل:

در قوانین حمورابی- فعالیت معابد این شهر به عملیات بانکی، معاملات بانکی به شیوه ابتدایی- مقررات مربوط به دادن وام و قبول وام و سرمایه گذاری در حدود ۲۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح بر می گردد.

ب- یونان:

اشتغال بعضی از معابد به صرافیه علاوه بر بانک های خصوصی از جمله معبد دلفی که به دلیل وجود جنگ های، داخل معبد مطمئنا بهترین محل برای نگهداری پول به شماره می آمد.

پ- ایران:

قبل از دوره هخامنشی بانک به شیوه ابتدایی و در انحصار معابد و شاهزادگان بود. در زمان هخامنشیان بازرگانی رونق یافت و پول مسکوک رواج گرفت. بانک اجیبی متعلق به مهاجرین یهودی معروف ترین بانک آن دوره بوده است.

ت- روم:

عملیات بانکی بانکداران رمی از بیشتر جهات شبیه عملیات بانکی کنونی بوده است.

ث- چین:

در حدود قرن ششم قبل از میلاد بانکداری رواج داشت و اختراع کاغذ از نظر بانکداری اهمیت بسیار زیادی داشت.

۲- بانکداری قرون وسطی (قرون پنج تا پانزدهم میلادی)

در قرون وسطی بانک و تجارت به مفهوم آنچه در یونان و امپراطوری رم وجود داشت عملا از بین رفت و پس از سقوط رم یک سیر قهقرایی در عمل بانکی و سایر مظاهر تمدن بشریدا شد.

عرف بانکداری با انجام برخی فعالیتها یهودیان حیات تازه ای یافته و به دلیل تعصب مقامات کلیسا علیه دریافت ربح از افراد و منع مشروط آن در مذهب یهود که گرفتن بهره از غیر یهودیان آزاد بود عملاً بانکداری در انحصار یهودیان قرار گرفت.

۳- بانکداری در دوره جدید:

با پیشرفت تدریجی تجارت و داد و ستد در سواحل مدیترانه بخصوص شهرهای ونیز و فلورانس و با کشف آمریکا و راه های جدید و استقرار روابط بازرگانی بین غرب و شرق دامنه فعالیتها به نقاط دیگری گسترش یافتند که منجر به افزایش روز افزون بانکداران بخصوص در شهر ونیز شد تا جایی که قدرت آنها به اندازه ای بود که به پادشاهان پول قرض می دادند. ورود طلا و نقره ی فراوان از آمریکا و رفع ممنوعیت دریافت بهره در آیین مسیح بر فتوای جان کالون رهبر پروتستان ها نیز باعث ازدیاد و تکامل فعالیتهای بانکی شد.

در سالهای نخستین دهه ۱۹۷۰ بانکها عمده تلاشی را برای یکپارچه ساختن امکان نقل و انتقال مستقیم پول به صورت الکترونیکی از یک حساب به حساب دیگر آغاز کردند.

ابداع کامپیوترهای شخصی و مودم ها به ایجاد سیستمهای بانکی قابل دسترسی از بیرون نتیجه گردید، پدیده ای که به بانکداری مبتنی بر رایانه های شخصی (Pc banking) موسوم گردید است. از طریق EFT ها (EFT=Electronical Funds Transfer به معنی جابه جایی الکترونیکی وجوه) و TT ها (جابجایی تلگرافی Telegraphical Transfers) دسترسی به انتقال و ارسال وجوه و قبولش اسناد مربوط به سیاهه تجاری فاکتور و انجام خودکار پرداخت ها را پس از تایید مدارک مزبور امکان پذیر نمود.

تا اواخر دهه ۱۹۷۰ مشتریان خرده پرداخت ها به شرکتها را از طریق برداشت مستقیم (مستقیم بدهی) یا ATM انجام میدادند. در این روش های پرداخت مبالغ مستقیماً از حساب بانکی مشتری به حساب شرکت منتقل می شوند.

تعریف بانکداری الکترونیک

بانکداری الکترونیک: یعنی ارائه اتوماتیک خدمات سنتی و بانکی جدید از طریق ابزارهای الکترونیک یا کانالهای ارتباطی فعال. بانک دارای الکترونیک شامل سیستمی است که مشتریان مؤسسات مالی چه حقیقی و چه حقوقی را قادر می‌سازد تا عملیات حساب خود را انجام دهد یا اطلاعاتی درباره محصولات مالی و خدمات، از طریق شبکه‌های عمومی یا محلی از جمله اینترنت بدست می‌آورند.

مشتریان از طریق وسایل الکترونیکی مانند کامپیوتر شخصی (PC)، منشی دیجیتال شخصی (PDA)، دستگاه‌های خودپرداز (ATM) تلویزیون، تلفن و یا موبایل به خدمات بانکداری الکترونیکی دسترسی دارند.

بانکداری اینترنتی بانکداری اینترنتی آنلاین

- ۱- سایت‌های اطلاعاتی: حاوی اطلاعاتی درباره مؤسسه مالی و محصولات و خدمات آن مؤسسه می‌باشد.
- ۲- سایتهای عملیاتی: ابزارهایی برای اقدامات جهت انجام عملیات حساب است و امکاناتی که به شما می‌دهد شامل موارد زیر می‌شود:

الف- مدیریت حساب

ب- پرداخت و مشاهده صورتحساب

ج- افتتاح حساب جدید

د- سرمایه‌گردانی و واسطه‌گری

ه- قرارداد وام‌های تجاری

و- پرداخت‌های B2B

ح- انتقال وجوه

اجزای بانک اطلاعات الکترونیکی:

- ۱- استفاده از تلفن برای اطلاع از موجودی و گرفتن صورت حساب.
- ۲- (کارت‌های اعتباری): استفاده از کارت‌های اعتباری جهت بالا بردن قدرت خرید.
- ۳- کارت‌های بدهکار (کارت‌های بدهکار): جهت استفاده از دستگاه‌های خودپرداز و پایانه‌های فروش.
- ۴- Pc Banking استفاده از کامپیوتر شخصی جهت دسترسی به حساب.

۵- TV Banking استفاده از تلویزیون جهت دسترسی به حساب.

۶- اینترنت بانکی استفاده از اینترنت جهت دسترسی به حساب.

۷- موبایل بانک استفاده از تلفن همراه جهت دسترسی به حساب از سال ۲۰۰۲ در یونیون بانک سوئیس به صورت آزمایشی اجرا شده است.

موارد اهمیت بانکداری الکترونیک

از نظر مشتریان بانک

- ۱- عدم نیاز به حضور فیزیکی در محیط بانک و صرف وقت جهت انجام امور بانکی
- ۲- عدم نیاز به برخورد مستقیم با متصدی امور بانکی و امکان کنترل حساب از هر نقطه دلخواه.
- ۳- دسترسی به حساب به صورت ۲۴ ساعته

از نظر بانک

- ۱- مهمترین مورد تغییر شیوه های اقتصادی
- ۲- کاهش هزینه ها
- ۳- کاهش حجم فعالیت نیروی انسانی

بانکهای الکترونیکی (بانکهای الکترونیکی)

بانکهای الکترونیکی سازمانهای بانکی هستند که بدون داشتن شعبه خدمات بانکی ارائه می کنند.

بانکهای سنتی، بانک هایی هستند که هنوز هم همان نرخهای قبلی را مطالبه می کنند.

بانکهای الکترونیکی کاملاً جدید هستند و هیچ هزینه ای مطالبه نمی کنند.

مراکز دلالی که حسابهای الکترونیکی سرمایه گذاری را اداره می کنند.

شرکتهای بیمه ای که عملیات مربوط به حسابها را انجام می دهند.

دزدها، کلاهبرداران و افراد از این قماش و تمام انواع پدیده های گوناگونی که هر روز ظاهر می شوند.

بانکداری در ایران

- بانک جدید شرق

بانک جدید شرق اولین بانکی بود که در ایران شروع به کار کرد.

- بانک شاهی یا شاهنشاهی ایران

بانک شاهنشاهی در سال ۱۲۶۷ به موجب امتیازی که از طرف ناصرالدین شاه اعطا گردید به وجود آمد.

- بانک استقراضی ایران

بانک استقراضی به منظور اعطای حق انحصاری حراج عمومی تاسیس شد.

- بانک سپه

بانک پهلوی نام سابقه بانک سپه می باشد. بانک سپه نام جدید بانک پهلوی می باشد.

نکته: بانک سپه به نام بانک انگلیس در ایران در خاورمیانه به فعالیت خود ادامه داد.

- بانک ایران

مرکز جمهوری اسلامی ایران یا بانک مرکزی ایران، نهاد ناظر بر خدمات مالی و بانکداری ایرانی است که در تاریخ ۱۸ مرداد ماه

۱۳۳۹ هجری خورشیدی با سرمایه ۶ میلیون ریال در تهران شروع به کار است.

تاریخچه تأسیس بانک ملی ایران

تشکیل بانک به شکل جدید اولین بار در سال ۱۲۵۸ هجری شمسی (۱۲۹۶ ه - ق) ده سال قبل از آمدن بانک شاهی از سوی

حاج محمد حسن امین دارالضرب یکی از صرافان بزرگ تهران به ناصرالدین شاه قاجار پیشنهاد شد.

این پیشنهاد با شرکت های بیگانگان و عوامل آنها جامه عمل نپوشید و به جای آن بانک شاهی در ایران مستقر شد. پس از

استقرار مشروطیت زمانی که دولت از مجلس شورای ملی اجازه استقرار خارجی خواست، احساسات ملی که از وام های گذشته

و رفتار بانک های بیگانه جریحه دار شده بود به هیجان آمد و مردم به منظور نفوذ سیاسی و اقتصادی بانک های مشابه و در

ترمیم وضعیت مالی بودند. خزانه در مقابل مخالفت با استقراض خارجی تاسیس بانک ملی را خواستار شدند، و جمعی از بازرگانان و صرافان متعهد در این بانک شدند و در آذرماه ۱۲۸۵ با اعلانی که مبین احساسات عمومی و علاقه مند به تاسیس یک بانک معتبر ملی در ایران بود، انتشار یافت. .

در روز ۲۳ آبان ۱۲۸۵ میرزا ابوالقاسم ناصرالملک وزیر مالیه وقت مظفرالدین شاه در مجلس شورای ملی حاضر شد و از وضعیت نابسامان مالی کشور خبرداد و پیشنهاد داد که دولت برای رفع این مشکل منطقه ای از اروپا وام دریافت کند که با مخالفت شدید مواجه شد. نمایندگان پس از شور و پیگیری در روز ۹ آذر ماه همان سال با بانکی که برای کشور سودآوری کرده اند و با آنها به نفع کشور و مردم کار کرده اند.

خبر تشکیل بانک ملی با سرمایه ۱۵ میلیون (۳۰ کرور) قابل افزایش به ۵۰ میلیون تومان با وجد و شغف عموم ملت روبرو شد. از طرفی دیگر تغییراتی در شرایط سیاسی و انعقاد قرارداد ۱۹۰۷ میلادی بین دولتهای روسیه و انگلیس و تقسیم ایران و آغاز جنگ جهانی اول و ورود تعداد اشغالگر به تمام کوشش ها و جستجوهای تشکیل بانک ملی را نقش بر آب کرد و این آرزوی بزرگ مردم بود. سالها به تعویق افتاد. پس از پایان جنگ جهانی اول و خروج اشغالگران از ایران، سرانجام قانون تاسیس بانک ملی ایران در جلسه مورخ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۰۶ به تصویب مجلس رسید و اساسنامه بانک در ۱۴ تیر ماه ۱۳۰۷ مورد تصویب کمیسیون مالی مجلس قرار گرفت و در روز سه شنبه ۲۰ شهریور ۱۳۰۷ بانک ملی ایران در تهران رسماً کار خود را آغاز کرد. اولین مدیر عامل بانک ملی دکتر کورت لنیدن بلات و معاون اوگل به همراه ۷۰ کارشناس از کشور آلمان به ایران آمدند. بر حسب اساسنامه بانک، بانک ملی ایران به صورت یک شرکت سهامی دارای شخصیت حقوقی شناخته شد و قوانین تجاری تلقی شد. سرمایه اولیه بانک ۲۰ میلیون ریال بود که فقط ۸ میلیون آن پرداخت شد و در سال ۱۳۱۴ سرمایه بانک به ۳۰۰ میلیون ریال و در سال ۱۳۳۱ به دومیلیارد ریال افزایش یافت که تمام آن پرداخت می شود.

این سرمایه در حال حاضر با افزایشی که در سال ۹۹ بالغ بر ۹۲۲ هزار میلیارد ریال می باشد. با توجه به اینکه در آن تاریخ متخصصین بانکی در ایران وجود ندارد بموجب قانونی اجازه استفاده از اتباع سویسی یا آلمانی بمنظور اداره بانک داده شد. تعداد کارمندان در روز افتتاح اعم از ایرانی و آلمانی از ۲۷ نفر تجاوز نمی کند در حال حاضر تعداد کارکنان بانک ملی ایران بالغ بر ۴۵ هزار نفر است. در ابتدای تاسیس بانک علاوه بر شعبه مرکزی دو شعبه در بازار تهران و بندربوشهر که مهم بندر بازرگانی آنروز ایران بود تاسیس شد.

اولین نمایندگی بانک در خارج از کشور در سال ۱۳۲۷ در هامبورگ تاسیس شد. تاسیس بانک کارگشایی: در سال ۱۳۰۵ بنگاهی بنام موسسه رهنی دولتی ایران، از محل وجوه صندوق بازنشستگی تحت نظر دولت برای رفع حوائج مردم آمدند که تا سال ۱۳۰۷ نظر وزارت دارایی اداره می شود از تاسیس بانک ملی به این بانک سپرده و در سال ۱۳۰۷. ۱۳۱۸ این موسسه بنام بانک کارگشایی مرسوم و یکی از سازمانهای تابعه بانک ملی شد. در تاریخ ۲۲ اسفند ماه ۱۳۱۰ حق نشر اسکناس از تصویب مجلس شورای ملی گذشت و رسماً به مدت ۱۰ سال بانک ملی ایران اعطا شد که به خودی خود قابل تمدید بود و در فروردین ماه ۱۳۱۱ اولین اسکناس بانک ملی ایران انتشار یافت.

- صندوق پس انداز:

در سال ۱۳۱۸ به موجب قانونی به منظور ترغیب و تشویق مردم به پس انداز، صندوق پس انداز بانک ملی ایران تاسیس شد که پس از استقرار نظام بانکداری اسلامی به صورت قرض الحسنه پس انداز، یکی از واحدهای فعال بانک به شماره می رود. اولین مجله اقتصادی کشور در سال ۱۳۱۳ یافت شد که اولین آمار اقتصادی، پولی و مالی در ایران بود که به تهیه شاخص قیمت ها، شاخص های عمده فروشی و تحول وقایع اقتصادی مبادرت و نتایج گام های چاپی برای تهیه زمینه مطالعات اقتصادی در کشور را در این نشریه منتشر کرد و به همت دکتر لوتس گیلهامر DR. Lutz Glelhammer اولین رئیس اداره بررسی های اقتصادی و احصائیه (آمار) بانک منتشر شد.

- بانک کشاورزی بانک فلاحتی از بانک:

در قانون اجازه تاسیس بانک تعیین شده است، به عنوان بانک تفصیلی شعبه، به توسعه بانک مستقل تبدیل شود. در تاریخ ۲۵ تیر ماه ۱۳۱۲ شعبه فلاحتی بانک ملی ایران تفکیک و به بانک مستقلی به نام بانک کشاورزی تبدیل شد.

- بانک مرکزی

تا قبل از سال ۱۳۳۸ بانک ملی ایران وظایف بانک مرکزی مانند حق انحصاری انتشار اسکناس و تنظیم جریان پول کشور را به عهده داشت. در سال ۱۳۳۸ لایحه اساسنامه بانکی و پولی ایران به تصویب مجلس رسید و از هجدهم مرداد ۱۳۳۹ وظایف بانک مرکزی از بانک ملی منتزع و با سرمایه ۳/۶ میلیارد ریال فعالیت خود را آغاز کرد.

آرزوی مردم ایران داشتن اقتصادی مستقل بود. هدف آنها برای تاسیس بانک ملی رهایی از سلطه و سیاسی بیگانگان و جلوگیری از تسلط آنها برای منابعی و ذخائر کشور، بانک ملی و سایر بانک ها بود که پس از آن شروع به فعالیت های مفید و ارزنده ای مانند جمع آوری مردم، حل مشکل نگهداری وجوه نقد و طلا و نقره، نگهداری حساب خزانه دولت، اعطای اعتبارات اعتباری جهت راه اندازی کارخانجات و موسسات بزرگ تولیدی و زیربنا، احداث واحدهای صنعتی-کشاورزی، ساخت و ساز در روابط تجاری داخلی و خارجی کردند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و استقرار حاکمیت جمهوری اسلامی، تغییر سیستم بانکداری و ایجاد بانک اسلامی بر اساس تعالیم و احکام مورد توجه قرار گرفت که پس از تصویب لایحه قانونی عملیات بانکی بدون ربا در سال ۱۳۶۲ و ابلاغ آن به بانک ها، دستورالعمل ها و آئین نامه های اجرایی تهیه و از اول فروردین ماه ۱۳۶۳ این قانون در بانک ملی ایران اجرا شد.

در حال حاضر بانک ملی ایران زیر نظر بانک مرکزی به عنوان مقام ناظر بر موسسات اعتباری و با بیش از ۲۶۵۷ شعبه فعال در داخل، ۱۴ شعبه فعال و ۴ سابسیدری در خارج از کشور و ۱۷۸ بجه کارند که باعث شده این بانک یکی از قویترین موسسات مالی چه در ایران حتی در دنیا باشد. (توزیع شعب در سراسر کشور) بانک ملی ایران در حال حاضر با بالغ بر ۳۹ هزار کارمند فعال دارد و آماده ارائه خدمات به ملتی است که با همت خود پایه های تشکیل این بانک را ارائه کردند. (آمار بانک) بانک ملی ایران به منظور اجرای هر چه صحیح تر قوانین است که با دو صفت بارز و مهم آن شناخته می شود. وجه تمایز سیستم بانکداری اسلامی و نظام بانکداری در جهان امروز حذف ربا از سیستم بانکی و نظام اقتصادی کشور و استفاده از سرمایه ها است. بانک و سپرده های مردم به منظور رشد اقتصادی برای محرومیت و ایجاد عدالت و قسط در جامعه با جستجوی متخصص معتمد و انتخاب متخصص خود همراه می شود که گام های درمانی و مفیدی را دربر دارد. نکته: بانک مرکزی وظیفه انتشار اسکناس و سکه های فلزی را بر عهده دارد.

وظایف بانک ملی ایران

- ۱- عملیات بانکی خزانه دولت و صندوق ادارات و بنگاههای دولتی و شهرداریها و موسسات وابسته به دولت و نگاهداری محاسبات آنها
- ۲- نقل و انتقال وجوه، دادن وام به دولت و موسسات عمومی و شهرداریها با مجوز مجلس شورای ملی
- ۳- نشر اسکناس، حق نظارت و مداخله در امور ارزی کشور، حفظ موازنه ارزی و نظارت بر اجرای کلیه قوانین و مقررات مربوط به ارز و نگهداری حساب درآمد و هزینه ارزی اعم از بازرگانی و غیربازرگانی

۴- بازرسی دفاتر و اسناد بانکهای مجاز از نظر مقررات ارزی عضویت در صندوق بین المللی پول و بانک بین المللی ترمیم و توسعه

۵- جلب و جذب سرمایه های خارجی، سیاستهای پولی و اعتباری، حق نظارت بر سایر بانکها

اهداف و وظایف بانک ها :

در آغاز فعالیت، بانکها سه وظیفه اساسی داشتند :

شناختن پولهای گوناگون (درسیستم فلزی) و انحلال آن به عهده بانکها محول گردیده است.

بنابراین وظایف کلیه بانکهای خصوصی یا دولتی (بجز بانکهای مسکن و کارگشایی) بصورت اختصار به قرار زیر می باشد:

- قبول سپرده (دیداری، مدت دار) اعطای تسهیلات خرید و فروش فلزات قیمتی اجاره صندوق امانات

- نقل و انتقال پول

- نگهداری و انجام امور مربوط به اوراق بهادار

- انجام عملیات بورس

- ضمانت نامه بانکی

- خدمات امانی که عبارتند از قبول قیمومیت، وصایت و وکالت.

- تعیین وزن و عیار هر پول و نسبت برابری پولها و معاوضه آنها با یکدیگر نگهداری پولهای فلزی اشخاص (طلا و نقره) در

محل های امن

شورای پول و اعتبار

شورای پول و اعتبار عالی ترین مرجع در سیستم بانکی بوده و به موجب ماده ۱۸ قانون پولی و بانکی کشور عهده دار وظایف

ذیل می باشد :

۱- رسیدگی و تصویب سازمان و بودجه و مقررات استخدامی و آئین نامه های داخلی بانک مرکزی.

۲- رسیدگی و اظهارنظر نسبت به ترازنامه بانک مرکزی ج.ا. برای طرح در مجمع عمومی.

۳- رسیدگی و تصویب آئین نامه های مذکور در این قانون.

۴- اظهارنظر در مسائل بانکی و پولی و اعتباری کشور و همچنین اظهارنظر نسبت به لوایح مربوط به وام و یا تضمین اعتبار و هر موضوع دیگری که از طرف دولت به شورا ارجاع می شود .

۵- دادن نظر مشورتی و توصیه به دولت در مسائل بانکی و پولی و اعتباری که به نظر شورا در وضع اقتصادی و بخصوص در سیاست اعتباری کشور موثر خواهد بود.

۶- اظهارنظر درباره هر موضوعی که از طرف رئیس کل بانک مرکزی جلا در حدود این قانون به شورا عرضه می گردد .
 در واقع اعضای شورای پول و اعتبار از وزیر امور اقتصاد و دارایی رئیس بانک مرکزی رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی تشکیل می شود اما رئیس اداره مالیات جزو این افراد نیست و سه مورد دیگر از اعضا می توان به وزیران از جمله وزیر بازرگانی و وزیر کارشناسی و دادستان به کل کشور نیز اشاره نمود که از اعضای شورای پول و اعتبار هستند.

تحول بانکداری در ایران

ملی شدن بانک ها

در تاریخ ۱۷ خرداد ۱۳۵۸ طبق مصوبه شورای انقلاب با حقوق و سرمایه ملی بانکها ملی شدند.

ارکان بانک ها

ارکان بانک ها شامل مجمع عمومی، رییس کل هیئت مدیره و مدیرعامل بانک میشود به اضافه بازرسان قانونی و بانک و شورای عالی بانک.

اعضای مجمع عمومی بانک ها

اعضای مجمع عمومی بانک ها شامل هفت عضو است. اعضای مجمع ۷ نفرند و وزیر امور اقتصاد و دارایی وزیر صنایع و معادن و بازرگانی و جهاد کشاورزی رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی وزیر مسکن و شهرسازی و وزیر تعاون از جمله این افراد می باشد.

وظایف مجمع عمومی عادی

استماع گزارش سالانه هر بار از وظایف مجمع عمومی عادی است.

وظایف مجمع عمومی فوق العاده

هرگونه تغییر در مواد اساسنامه هر یک از بانک‌ها و کاهش یا افزایش سرمایه هر یک از بانک‌ها از وظایف مجمع عمومی فوق العاده می‌باشد.

تصمیم در مورد اندوخته‌های هر یک از بانکها و تصویب سود از وظایف مجمع عمومی عادی می‌باشد.

انتخاب بازرسان قانونی هر یک از بانک‌ها بر عهده مجمع عمومی عادی می‌باشد.

اعضای شورای عالی بانکها

شورای عالی بانکها از ۹ نفر عضو تشکیل می‌شود.

اعضای شورای عالی بانکها عبارتند از رئیس کل بانک مرکزی، نماینده وزارت اقتصاد و دارایی، نماینده وزارت بازرگانی، نماینده جهاد کشاورزی و نماینده تعاون.

جلسات شورای عالی بانکها حداقل هر هفته توسط رئیس شورا دعوت شده و با حضور حداقل سه نفر از اعضای شورا تشکیل می‌شود.

شورای عالی بانکها از ۹ عضو به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۲- مدیرعامل بانک ملی ایران

۳- نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی

۴- نماینده معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی

۵- نماینده وزارت مسکن و شهرسازی

۶- نماینده وزارت بازرگانی

۷- نماینده وزارت صنایع و معادن

۸- نماینده وزارت جهاد کشاورزی

۹- نماینده وزارت تعاون

نخستین گام در جهت اسلامی کردن سیستم بانکی :

به دنبال پیروزی انقلاب اسلامی و برقراری نظام جمهوری اسلامی ، لزوم استقرار اقتصاد اسلامی به عنوان یکی از ضرورت‌های اساسی کشور مطرح شد . مهمترین اقدام عملی در این جهت می توانست ریشه کن کردن ربا از سیستم بانکی کشور باشد تا بدینوسیله بنیان یک اقتصاد توحیدی مبتنی بر قسط و عدل گذارده شود . به همین منظور پس از انقلاب در سال ۱۳۵۸ اقداماتی در جهت اسلامی کردن نظام بانکی به عمل آمد. که این اقدامات را می توان در کوشش های اولیه برای حذف بهره در سیستم بانکی و تأسیس بانک اسلامی و توسعه صندوقهای قرض الحسنه خلاصه نمود .

بازرسان قانونی وظیفه نظارت بر اجرای مقررات اساسنامه و آیین نامه بانکها را بر عهده دارند.

کلیات حسابداری

- تعریف حسابداری

حسابداری «سیستم اطلاعاتی است که رویدادهای مالی یک واحد تجاری را شناسایی، ثبت و به ذینفعان گزارش می کند». بنابراین حسابداری از سه فعالیت شناسایی، ثبت و گزارش تشکیل شده است. در ادامه نگاهی دقیق تر به این سه فعالیت می اندازیم. نقطه شروع فرآیند حسابداری، شناسایی رویدادهای مالی واحد تجاری می باشد. در واقع حسابداری عبارت است از فن ثبت طبقه بندی و ترخیص فعالیت‌های مالی یک موسسه در قالب اعداد قابل سنجش به پول.

دوره مالی عبارت است از مدت زمانی که فعالیتهای مالی یک موسسه با آغاز آن شروع تجدید و در پایان حساب ها بسته می شوند.

انواع سپرده ها و مباحث مربوط به آن

انواع بانکی، شامل قرض الحسنه و سرمایه گذاری است و انواع قرض الحسنه به ترتیب، قرض الحسنه جاری و پس اندازه می باشد.

در یک تقسیم بندی کلی انواع سپرده ها به سه گروه زیر تقسیم می شود.

۱- سپرده قرض الحسنه جاری (دیداری)

این حساب از جهت ماهیت حقوقی و کیفیت عمل همانند سپرده دیداری در بانکهای سنتی است. اشخاص حقیقی و حقوقی با افتتاح حساب جاری، وجوه اضافه بر نیاز خود را به بانک سپرده دسته چک دریافت می کنند تا در وقت مناسب با استفاده از خدمات حساب جاری در مبادلات پولی خود استفاده کنند و از آنجا که انگیزه سپرده گذاران این حساب، نگهداری وجوه و تسهیل در مبادلات پولی از طریق این خدمات بانکی است به کارگیری تعبیر قرض الحسنه صحیح نمی باشد. به نظر می رسد اطلاق عبارت بر این حسابها ناشی از این پندار است که هر قرض بدون بهره ای (قرض الحسنه) است در حالی که این اشتباه است. مطابق مضمون آیات و روایات، قرض الحسنه جایی است که قرض دهنده برای کسب اجر معنوی به فرد نیازمندی کمک کرده و به او قرض بدون بهره می دهد. بنابراین اگر قرض دهنده با اغراض دیگری چون حفظ پول، تسهیل در معاملات، نقل و انتقال وجوه و... مبلغی را به بانک یا غیر آن قرض دهد اگر چه قرض بدون بهره هست و از نظر اسلام مجاز و مشروع می باشد لیکن عنوان (قرض الحسنه) بر آن صدق نمی کند و چنانچه گذشت غالب سپرده گذاران حساب جاری با چنین اغراضی سپرده گذاری می کنند.

۲- سپرده قرض الحسنه پس انداز

حساب پس انداز از سپرده های رایج نظامهای رایج نظام های بانکی است. ویژگی آن این است که اشخاص حقیقی و گاهی حقوقی وجوه اضافه بر هزینه های جاری خود را برای مدت نامعین به چنین حسابی واریز کرده در برابر آن دفترچه دریافت می کنند تا هنگام نیاز با برنامه ریزی، وجوه مذکور را دریافت کنند. ماهیت چنین سپرده ای قرض است و در بانکهای سنتی عموماً به آنها بهره می پردازند. در بانکداری بدون ربا پرداخت بهره ممنوع است لیکن برای ترغیب سپرده گذاران جوایزی در نظر می

گیرند. این جوایز که بدون تعهد و قرارداد قبلی پرداخت می‌شود به صورت غیر ثابت (نقدی و جنسی) است و از طریق قرعه بین صاحبان حساب توزیع می‌شود. از آنجا که معمولاً صاحبان این نوع سپرده‌ها علاوه بر نگهداری وجوه، قصد کمک به بانک در اعطای قرض الحسنه و شرکت در ثواب معنوی آن عمل مقدس دارند اطلاق (سپرده قرض الحسنه) به این حسابها به جا و شایسته است.

۳- سپرده های سرمایه گذاری مدت دارای

دارای بسیاری سرمایه های نقدی هستند که به علل مختلف علاقه یا توان به کارگیری آنها را ندارند. به این جهت به سراغ موسساتی می‌روند که بتواند علاوه بر حفظ سرمایه، سودی در اختیار آنها قرار دهد. بانکهای سنتی در قالب سپرده های ثابت، وجوه مذکور را جذب کرده علاوه بر تعهد باز پرداخت اصل آنها، متناسب با مدت زمان سپرده گذاری به صاحبانشان بهره می‌پردازند. از آنجا که ماهیت حقوقی این نوع سپرده ها قرض با بهره و از مصادیق روشن ربا بود در قانون بانکداری بدون ربا تغییر بنیادی یافت. چنانچه در مواد سه تا شش قانون بانکداری بدون ربا آمده، بانکها وجوه سپرده های سرمایه گذاری مدت دار را در قالب حقوقی عقد (وکالت) از صاحبان آنها تحویل گرفته و به عنوان وکیل سپرده گذاران در امور مشارکت، مضاربه، اجاره به شرط تملیک، معاملات اقساطی، مزارعه، مساقات، سرمایه گذاری مستقیم، معاملات سلف و جعاله به کار می‌گیرند.

بانکها می‌توانند اصل سپرده های سرمایه گذاری مدت دار را تعهد یا بیمه نمایند و منافع حاصل از عملیات مذکور را طبق قرارداد، متناسب با مدت و مبلغ سپرده با رعایت سهم منابع بانک پس از کسر هزینه ها و حق وکالت، بین صاحبان سپرده تقسیم می‌کنند. در این حسابها اگر چه میزان سود از ابتدا معلوم نیست اما به سبب وسعت عمل و تنوع معاملات اطمینان هست که سود منابع عاید این وجوه خواهد شد، بطوریکه بانک می‌تواند قبل از حسابرسی کامل به آنها سود علی الحساب بپردازد. سپرده های سرمایه گذاری مدت دار به دو صورت کوتاه مدت و بلند مدت می‌باشد.

سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت به صورت دفترچه نگهداری می‌شود و با حداقل ده هزار ریال که برای بار اول حداقل سه ماه نزد بانک باقی بماند افتتاح می‌گردد. صاحب حساب با ارائه دفترچه، هر زمان می‌تواند- با رعایت سه ماه اول و نیز با در نظر گرفتن این که سود به نسبت کمترین مانده در هر ماه تعلق خواهد گرفت- از وجوه خود برداشت و یا مجدداً وجوهی را به حساب خود اضافه نماید. تمدید مدت این گونه سپرده ها بعد از سه ماه اول، یک ماه یک ماه و خود به خود طبق قرار داد اولیه خواهد بود و نیازی به مراجعه مجدد برای تمدید نیست. سپرده های سرمایه گذاری بلند مدت به صورت برگه سپرده از طرف بانکها با حداقل مبلغ پنجاه هزار ریال و از جهت مدت یک ساله، دو ساله، سه ساله و پنج ساله پذیرفته می‌شود. پس از

سررسید تمدید سپرده به مدتهای بیشتر با تابعی از ضریب سه ماه میسر خواهد بود. طبق گزارش اقتصادی و ترازنامه بانک مرکزی، سود پرداختی برای سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت، بلند مدت یک ساله، دو ساله، سه ساله و پنج ساله در سالهای ۱۳۷۴ و ۱۳۷۵ به ترتیب ۸، ۱۴، ۱۵، ۱۶ و ۱۸/۵ درصد بوده است که به نوعی بیانگر اعمال نظریه (مدیریت بدهیها) است. پیداست اساس سپرده های سرمایه گذاری مدت دار را (نظریه وکالت) تشکیل می دهد. اعتقاد ما بر این است که این نظریه برای معاملات بانکی تناسبی ندارد و در نتیجه مواجه با نارساییهای اساسی است. در این قسمت عدم تناسب و نارساییهای این نظریه بیان می شود.

چک و قانونهای مربوط به آن

انواع چک بانکی، چک های عادی، تایید شده، تضمین شده، رمزار و مسافرتی می باشند. در چک عادی، صادرکننده، با استفاده از برگه چک، تمام یا بخشی از وجوهی که نزد بانک دارد را به دیگری منتقل می کند. چک تضمین شده و چک تایید شده، چک هایی هستند که بانک، پرداخت وجه یا وجود وجه به میزان چک را تعهد و تایید می کند. چک مسافرتی، جایگزین جابجایی پول نقد، در سفرها می باشد. چک بین بانکی، حواله ای است که با آن، پول، از یک حساب صادر کننده به حساب دیگر او، منتقل می شود. اسناد تجاری، نظیر چک، سفته و برات، از دیرباز وجود داشته و به نوعی تسهیل کننده انواع معاملات تجاری و غیر تجاری هستند. به طور معمول، اسناد تجاری، این قابلیت را دارند که به عنوان جایگزین پول نقد، در معاملات، استفاده شوند یا به عنوان تضمینی برای پرداخت، لحاظ گردند. قوانین مربوط به هر یک از اسناد تجاری، نظیر چک، سفته و برات، در قانون تجارت، بیان شده است و برخی از این اسناد، نظیر چک، قانون مخصوص به خود را نیز دارند.

چک

به موجب قانون تجارت، "چک، نوشته ای است که به وسیله آن، صادرکننده، وجوهی را که نزد محال علیه دارد، کلاً یا بعضاً مسترد یا به دیگری واگذار می نماید" بر این اساس، چک، یکی از ابزار انتقال و واگذاری تمام یا بخشی از پول هایی است که فرد، در نزد بانک صادر کننده دسته چک دارد. بر اساس قانون، چک، دارای انواع مخصوص به خود بوده که هر کدام، تشریفات، نحوه صدور و قواعد مخصوص به خود را برای نقد کردن و وصول شدن دارند.

انواع چک بانکی

قبل از اینکه به این پرسش پاسخ دهیم که انواع چک بانکی چیست؟ بهتر است به تعریف چک، از منظر قانون تجارت پردازیم و بگوییم در مواد قانون تجارت، تعریف چک، چه می باشد. قانون تجارت، در ماده ۳۱۰ خود، در تعریف چک، مقرر می دارد: "چک، نوشته ای است که به موجب آن، صادرکننده، وجوهی را که در نزد محال علیه دارد، کلا یا بعضا، مسترد یا به دیگری، واگذار می نماید." بر اساس این ماده، چک، نوعی ابزار انتقال تمام یا بخشی از پولی است که دارنده دسته چک، در نزد بانک دارد.

همانگونه که گفتیم، از دیرباز تا کنون، چک، یکی از مهم ترین، اسناد تجاری لازم الاجرا بوده که در بسیاری از معاملات تجاری تاجرها یا معاملات افراد معمولی، به عنوان جایگزینی برای پول نقد، استفاده می شود. اعتبار چک، تا اندازه ای می باشد که در موارد بسیاری، افراد، از آن، به عنوان ضمانت حسن انجام کار نیز استفاده می کنند.

بر اساس قانون تجارت، در صدور چک، باید، تاریخ و محل صدور، درج شود و به امضای صادر کننده برسد. اعتبار چک، به حدی است که قانون گذار، در ماده ۳۱۳ قانون تجارت، مقرر داشته، چک باید به محض ارائه به بانک، توسط دارنده آن، کارسازی شود و در صورت عدم موجودی، برای دارنده چک، گواهی عدم پرداخت صادر گردد تا بتواند از طریق حقوقی یا کیفری، بسته به شرایط چک، برای وصول وجه آن، اقدام نماید. چک های بانکی، دارای انواع مختلفی می باشند که هر کدام، کاربرد مخصوص به خود را دارند، انواع چک بانکی، عبارتند از:

چک عادی

یکی از انواع چک بانکی، چک عادی می باشد که قانون تجارت در ماده ۳۱۰ خود، آن را ابزاری برای انتقال کل یا بعض وجوه نقد صاحب دسته چک، به شخص یا اشخاص دیگر می داند. این چک، قواعد صدور و نحوه نوشتار مخصوص به خود را داشته که بدون رعایت این قواعد و تشریفات، فاقد اعتبار خواهد بود.

چک تایید شده

از دیگر انواع چک های بانکی، چک تایید شده است که ، توسط شخص صادر می شود و بانک، تایید می کند که در حساب صادر کننده، به میزان مبلغ مندرج در برگه چک، وجه نقد و قابل وصول، وجود دارد.

چک تضمین شده

در این نوع از انواع چک بانکی نیز که توسط شخص و به درخواست مشتری صادر می گردد، پرداخت وجه چک، توسط بانک صادر کننده چک، تضمین می شود.

چک رمزدار (بین بانکی)

چکی است که به درخواست مشتری صادر می شود و به منزله حواله ای است که به موجب آن، پول، بین بانک ها و در حساب مشتری، جابجا می شود.

چک مسافرتی

به این نوع از انواع چک بانکی، تروال چک نیز می گویند که توسط بانک، صادر و مبلغ آن نیز بر روی چک، درج می شود.

پس از نام بردن از انواع چک بانکی و توضیح در خصوص مفهوم چک، بر اساس قانون تجارت، در ادامه، جزئیات مربوط به اینکه چک های عادی، تایید شده و مسافرتی چیست را خواهیم گفت.

وکالت نامه ها

انواع وکالت نامه

قبل از ذکر انواع وکالت نامه لازم است تا با تعریف وکالت نامه آشنا شویم. وکالت نامه در واقع قراردادی است که بین وکیل و موکل بسته می شود. به عبارتی سندی که مندرج به توافقات طرفین، موضوع و اختیارات وکیل است. این قرارداد تنها منوط به توافق بین افراد معمولی و وکلای قانونی نیست بلکه بین افراد عادی نیز می توان چنین قراردادی را عقد کرد.

- انواع وکالت نامه در قالب کلی

- وکالت نامه رسمی و محضری

- وکالت نامه عادی

انواع وکالت بر حسب نوع

وکالت مقید: موکل طی عقد قراردادی، انجام امور خاص و مقیدی را به وکیل می سپارد. وکیل تنها اختیار انجام کار مشخص شده را دارد.

وکالت مطلق: موکل به وکیل، اجازه انجام تمام امور مربوط به موضوع مورد توافق را می دهد. در واقع موکل، وکالت کلیه امور مربوط به کار خود را به وکیل می سپارد.

وکالت قضایی: انجام امور قضایی موکل، که نیازمند دانش و تخصص کافی برای انجام آن است، به وکیل دادگستری سپرده می شود.

وکالت غیرقضایی: چنانچه شخصی، پیگیری امور اداری خود را به فرد دیگری بسپارد.

وکالت ساده: عزل وکیل از انجام امور سپرده شده به او در زمان دلخواه توسط موکل.

وکالت بلاعزل: وکالتی که در آن موکل، حق فسخ قرارداد و عزل وکیل را ندارد.

وکالت تام الاختیار: در این نوع وکالت، وکیل جهت اجرای هر یک از امور مشخص شده به وی، نیاز به اجازه موکل ندارد.

وکالت نامه رسمی: وکالت نامه ای که به صورت رسمی و محضری بین وکیل و موکل عقد می شود و در دفاتر اسناد رسمی به ثبت می رسد.

وکالت نامه عادی: وکالت نامه ای که به صورت نوشتن قولنامه یا قرارداد مکتوب بین طرفین و بدون نیاز به مراجعه به دفاتر اسناد رسمی و ثبت قرارداد، تنظیم می شود.

حواله ها

حواله بانکی چیست؟ (انواع حواله بانکی و حواله ارزی)

حواله ارزی چیست: ما در حال حاضر در یک دنیای مدرن زندگی می کنیم. در دنیایی که همه چیز آنلاین و اینترنتی شده و مردم حتی خرید های خود را نیز توسط یک گوشی و از راه دور انجام می دهند. پس شما سوالاتی مانند حواله بانکی چیست؛ برای شما پیش بیاید. این نوع از خرید های آنلاین، با شیوع بیماری کرونا که همه جهان را به قرنطینه برد، نیز این نوع از خرید و فروش ها و همچنین ارتباطات را بسیار زیاد کرد و رواج داد.

یکی از خرید های اینترنتی که افراد در سراسر جهان انجام می دهند، خرید های بین المللی و از کشور های دیگر است. یکی از روش های انجام خرید های آنلاین و این شکلی، حواله های ارزی هستند. در این مقاله در وب سایت خدمات پرداخت ارزی و دلاری ارزی پی، قصد داریم تا این روش انتقال پول به صورت بین المللی و انواع حواله های ارزی را بررسی کنیم.

حواله های ارز در واقع نوعی از انواع حواله های بانکی هستند که خود دارای انواع حواله های ارزی مختلف نیز می باشند.

* حواله ارزی چیست؟

حواله ارزی (Payment Order) یکی از انواع خدمات ارزی است که بانک ها یا موسسات مالی به عنوان یکی از انواع حواله های بانکی در اختیار مشتریان خود می گذارند. افراد می توانند به واسطه آن به راحتی با هر فردی در هر کجای دنیا مبادله ارزی انجام دهند. به عبارت دیگر حواله ارزی وجهی است که فرد با استفاده از یک بانک یا موسسه مالی، از طریق حسابش، برای شخصی در یک کشور خارجی، انتقال میدهد و فرد دیگر در کشور خودش، وجه را تحویل می گیرد. به طور کلی حواله های ارزی در سه گروه مختلف دسته بندی می شوند. این سه گروه از انواع حواله بانکی چیست؟

انواع حواله های ارزی از نظر کلی

* انواع حواله های ارزی از نظر سرعت

* انواع سامانه های حواله ارزی بین المللی

ایران عرضه

مرجع نمونه سوالات

آزمون های استخدامی سراسری

به همراه پاسخنامه تشریحی

خدمات ایران عرضه:

- ارائه اصل سوالات آزمون های استخدامی
- پاسخنامه های تشریحی سوالات
- جزوات و درسنامه های آموزشی

برای تهیه بسته سوالات استخدامی دانش علوم بانکی با پاسخنامه تشریحی، **اینجا** بزنید.

همچنین جهت مشاهده آخرین اخبار بانک ها، **اینجا** بزنید.

